

Hallelujah Eurovision

DE MAGIE VAN
HET SONGFESTIVAL

HIJLCO SPAN EN TOM MIKKERS

Hallelujah Eurovision
De magie van het songfestival

is een uitgave van:

edicola
Publishing b.v.

Edicola Publishing bv
Postbus 2013
7420 AA Deventer
info@edicola.nl
www.edicola.nl

Vormgeving: Ketz and Dogs grafisch ontwerp,
www.ketzanddogs.nl

Foto's omslag: Shutterstock

Fotokatern: Shutterstock

Redactie: Anne-Marijn Oosterholt

ISBN 978-94-93160-55-2

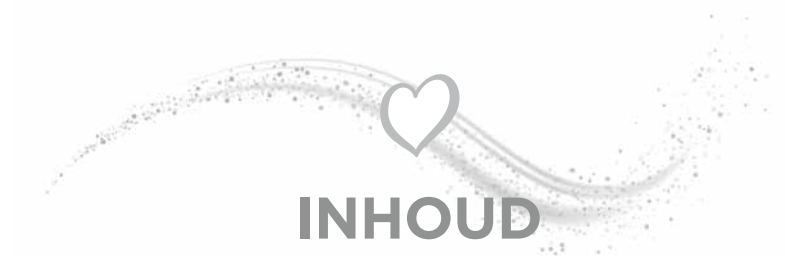
NUR 666

© 2020 Hijlco Span en Tom Mikkers / Edicola Publishing bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hallelujah
Eurovision
DE MAGIE VAN
HET SONGFESTIVAL

HIJLCO SPAN EN TOM MIKKERS

INHOUD

1
WAAROM IN GODSNAAM
DIT BOEK - HIJLCO & TOM **7**

2
HOE DIT VERHAAL BEGON - TOM **14**

3
ER WAS EENS EEN FESTIVAL - HIJLCO **24**

4
HOEZO EEN SPROOKJE? - TOM **29**

5
DEN HAAG 1980 - HIJLCO **34**

6
HOE HET SPROOKJE VERDER GAAT - TOM **44**

7
ZAGREB 1990 - HIJLCO **55**

8
POLITIEK OF NEUTRAAL? - TOM **65**

9
DUBLIN 1981-1988 - HIJLCO **81**

10
HET RADICALE
SONGFESTIVAL GELOOF - TOM **89**

11
MILLSTREET 1993 - HIJLCO **110**

12
KRULLEN OF STIJL HAAR - TOM **114**

13
DUBLIN 1994 EN 1997 - HIJLCO **121**

14
OUTCAST - TOM **134**

15
ROTTERDAM 2020 - HIJLCO **144**

16
SPROOKJES EERST - HIJLCO & TOM **152**

WAAROM IN GODSNAAM DIT BOEK?

De Franse vogels zingen tudeludelu

Japanse vogels zingen tudeludelu

Chinese vogels zingen tudeludelu

Maar de vogels zingen nergens zo gelukkig en blij

Als in Holland in het voorjaar in de wei

Jetty Paerl - Nederland 1956

Het is voorjaar 1956. Nog lang niet iedereen heeft televisie. Radio is nog steeds het belangrijkste medium ter lering ende vermaeck. In het sjeke Zwitserse stadje Lugano treden artiesten, namens zeven landen tijdens de *Grand Prix Eurovision de la Chanson Européenne*, op. Wie een televisietoestel heeft kijkt mee. Het Italiaanse liedjesfestival San Remo, dat sinds 1951 bestaat, is het grote voorbeeld. Omdat zo'n festival met slechts zeven liedjes wel heel erg snel voorbij zou zijn, besluit men dat ieder land twee liedjes mag zingen. Sommige landen sturen zelfs twee uitvoerenden, zoals Nederland. Luxemburg en Zwitserland houden het simpel en sturen elk één zangeres. Nederland begint. Jetty Paerl, die in de oorlog bekend werd als Jetje van Radio Oranje, opent de avond met 'De vogels van Holland'. Want waar zingen de vogels mooier dan in Holland, vraagt Jetty zich af namens tekstschrijfster Annie M.G. Schmidt. Corry Brokken zingt later die avond 'Voorgoed voorbij' van Jelle de Vries. Wie er gaat winnen? Elk land mag punten geven, en er mag op het eigen land gestemd worden. Luxemburg laat het stemmen over aan de jury van Zwitserland.

Het tellen van de punten neemt meer tijd in beslag. De fluitende Joyeux Rossignols, die de entr'acte verzorgen, mogen wat langer spelen. Zwitserland wint. Of dat komt door de punten van Luxemburg, kunnen we niet meer achterhalen. De jury resultaten zijn verdwenen in de mist van het verleden. Het Eurovisie Songfestival is gebleven.

Het festival wordt elk jaar populairder, ook in Nederland. In 1957 wint Corry Brokken het festival zelfs, in 1959 gevolgd door Teddy Scholten. De dames doen dat met liedjes die in het genre passen die de dienst uitmaakt tijdens de eerste songfestival jaren. Het klassieke chanson zoals 'Net als toen' van Corry Brokken doet het goed, net zoals het guitige liedje zoals 'Een beetje' van Teddy Scholten. Elvis Presley mag ondertussen nog zo met zijn heupen draaien en de rock and roll mag nog zo populair worden, op het songfestival zingt Conny Froboess over 'Zwei kleine Italiener' en Jacqueline Boyer over 'Tom Pilibi', en vertedert Gigliola Cinquetti Europa met 'Non ho l'eta'. The Beatles populair? Niets dat daarop wijst op het songfestival. The Stones? Wie zegt u? Isabelle Aubret zegeviert met 'Un premier amour' en in Nederland zingt iedereen mee met 'Kleine kokette Katinka'. Nee, muzikale trendwatchers kunnen die ene zaterdagavond in het voorjaar gerust missen. Het Eurovisie Songfestival groeit uit tot een eigen muzikaal universum dat zich voor een groot deel los zingt van wat populair is in hitlijsten en op andere podia. Niet voor niets ontstaat de term 'Een écht songfestivalliedje'. De kenmerken hiervan zijn: een pakkend ritme, een tekst met veel herhalingen, makkelijk in het gehoor liggend, modulatie in de tweede helft van het lied, een duidelijk eind, dansspasjes en opvallende kleding.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen. De razend populaire Cliff Richard doet twee keer mee, in 1965 wint France Gall met een

liedje van de Franse muziek vernieuwer Serge Gainsbourg en in 1967 komt iets van popmuziek toch even belletje trekken als Sandie Shaw wint met 'Puppet on a string'. Toch is het tekenend dat tot 1970 groepen verboden zijn op het festivalpodium en dat de Nederlandse Hearts of Soul in 1970 moeten optreden als Patricia and the Hearts of Soul om die regel te omzeilen. De eerste overwinning van een groep is meteen ook hét ijkpunt voor veel mensen die het festival oppervlakkig volgen. In 1974 wint Abba met 'Waterloo'. Een wereldomspannende carrière is geboren, maar om nou te zeggen dat het festival sindsdien muzikaal toonaangevend is, nee... Rockmuziek doet het - een enkel succesje daargelaten - eigenlijk nooit goed, en als je heavy metal maakt, moet je wel een monstrueus pak aantrekken, anders win je nooit. Dat weten de leden van de Finse groep Lordi maar al te goed. Amerikaanse countrymuziek? Blijf maar weg van het Eurovisie Songfestival. Althans tot in 2014 in Kopenhagen, wanneer de Nederlandse Common Linnets die ban breken met hun 'Calm after the storm'. Met een beleefde buiging voor de Denen die in 2001, eveneens in Kopenhagen, ook tweede werden met het countrynummer 'Never ever gonna let you go' van Rollo & King.

Voor mensen die het Eurovisie Songfestival oppervlakkig volgen is juist dat eigen muzikaal universum, dat échte songfestivalliedje, een reden om afstand te nemen van het festival. Zij horen niet dat er ieder jaar mooie of verrassende liedjes gezongen worden, laat staan dat ze willen horen dat het ergens over gaat op het songfestival. Dat een Portugees songfestivallied de Anjerrevolutie heeft ontketend. Dat in 1982, terwijl Europa en masse demonstreert tegen kruisraketten en neutronenbommen, juist de onschuldige Duitse Nicole het festival wint met 'Ein Bisschen Frieden', terwijl de Finse rocker Kojo met 'Nuko pommiin' een fel protestlied zingt tegen de neutronenbom. Nul punten waard volgens de

jury, maar een thema dat er toe doet. Ook veel van de Israëliëse liedjes getuigen van een verlangen naar vrede. 'Emor Shalom' klonk al in 1976, in 2002 zong Sarit Hadad 'Light a candle' en in 2009 trokken de Israëliëse Noa en de Palestijnse Mira Awad samen naar Moskou met 'There must be another way'. Vrede is überhaupt een thema dat veel bezongen wordt, net zoals het feit dat we zuinig moeten zijn op onze wereld. De Noorse Karoline Krüger bezong haar zorgen over moeder aarde in 1988 in haar 'For vår jord'. Ook het verenigde Europa houdt de festival gemoederen bezig. In 1990 bijvoorbeeld - een jaar na de val van de muur - worden liedjes gezongen als 'Insieme 1992', 'Frei zu leben', 'Somewhere in Europe', 'Keine Mauern mehr' en 'Brandenburger Tor'. Ook het Eurovisie Songfestival 2020 in Rotterdam zal daar weer voorbeelden van laten horen en zien. Noorwegen vraagt met het lied 'Attention' aandacht voor aandacht. Dan hou je Europa met een liefdeslied toch een spiegel voor in dit tijdperk van sociale media. Alhoewel, de waarheid gebiedt te zeggen dat het lied kwam bovendrijven in een finale waar de online televoting eruit lag, en een groep van dertig Noren die alleen de studio-versies van de liedjes hadden gehoord, de liedjes in de eerste ronde selecteerde. De aandacht van dertig juryleden was voldoende.

Wij voelen ons verbonden met het festival en dit boek is een goede gelegenheid om uit eigen waarneming en herinnering te beschrijven wat dat Eurovisie Songfestival nou al zo lang tot een sprookje maakt. Een vaste waarde in een goed sprookje is vriendschap. Sinds we elkaar zo'n tien jaar geleden tijdens een radio-interview leerden kennen is het ook dit sprookje dat ons bindt. Dat we nu samen met dit boek gaan proberen de magie van het festival te verklaren is weer zo'n cadeautje dat het songfestival voor ons in petto blijkt te hebben.

In dit boek geen chronologische beschrijving van het festival door de jaren heen. Het gaat ons om het idee erachter. Hoe kreeg dit vorm en hoe veranderde het songfestival-sprookje door de jaren heen. Hoe functioneert het songfestival? Hoe werkt de magie? Om hier grip op te krijgen, volgen we de opbouw van het klassieke sprookje. We kijken terug met als motto 'er was eens'. We gaan op zoek naar de prinsen en prinsessen van het songfestival. Hoe wordt het sprookje verteld? Hoe is dit veranderd? Leven we nog lang en gelukkig dankzij de magie van het Eurovisie Songfestival? Is het Eurovisie Songfestival misschien meer dan een sprookje? Zou je het ook niet als een geloof kunnen zien, met feestdagen, ware gelovigen en gedragscodes waar menig kerk of moskee nog wat van zou kunnen leren?

Waarom in Godsnaam dit boek? Allereerst uit liefde voor het songfestival. Zoals een voetbalsupporter uit liefde voor zijn club wellicht uren rond het stadion kan hangen, zo geldt dat voor ons als het over het songfestival gaat. We lopen al te ijsberen rondom het stadion als er nog geen spelers te bekennen zijn.

We schrijven het boek ook omdat we het gesprek over de magie van het songfestival al jaren met elkaar voeren. Het blijkt alleen veel lastiger om voor vol aangezien te worden als je hiertoe een poging waagt in de grote boze buitenwereld. Of je nu vriend of vijand bent van het songfestival. Het gaat altijd eerst over jurken, artiesten, liedjes, het decor, of de puntentelling, en in veel mindere mate over het sprookje, het geloof en de onderliggende waarden. Er zijn beslist muzikwetenschappers en cultuurliefhebbers die het songfestival serieus onderzoeken en beschrijven. Ook in Nederland zijn er fraaie overzichtswerken met grappige en ontroerende verhalen over het songfestival verschenen.

Daar maakten we bij het schrijven van dit boek beslist gebruik van en we verwijzen graag door naar deze boeken en websites die de geschiedenis van het festival vollediger beschrijven.

In dit boek zijn we niet volledig. Het is geen overzichtswerk van 65 jaar songfestival. Het gaat ons om iets anders. Met dit boek wagen we een poging om dit gesprek over de binnenkant van het festival te ontsluiten en te verbreden. Wat betekent het songfestival? Juist nu het songfestival naar Nederland komt, is er wellicht ruimte om hier wat meer over na te denken. Misschien resoneert nu eindelijk ons voortgaande gesprek over de betekenis van het songfestival ook bij anderen.

Wij onderzoeken wat de magie is van het songfestival. Hylco Span is de journalist die in Nederland op dit moment de meeste songfestivals heeft bijgewoond en verslagen. Wat hij meemaakte, zijn verhalen en anekdotes vormen een rode draad in onze poging de betekenis van het festival te doorgronden. In de wereld van filosofie en theologie maak je meestal geen vrienden wanneer je het songfestival omarmt. Predikant Tom Mikkers steekt zijn nek uit door van een afstand de gelaagdheid van het songfestival te bespreken.

Hoe dit boek is opgebouwd? Tom en Hylco wisselen elkaar af. In afzonderlijke hoofdstukken stellen de auteurs zich voor, vertellen over hun eigen fascinatie voor het festival, en gaan ze in op het ontstaan van het festival. Vervolgens bewandelen ze verschillende wegen. Hylco bespreekt een aantal festivals waar hij bij was. Deze hoofdstukken worden afgewisseld door teksten waarin Tom probeert de betekenis van het songfestival op het spoor te komen. Zo zigzaggend van concrete festivals naar de duiding van het festijn, komen ze

uit bij het antwoord op de vraag die leidend is in dit boek: wat is de magie van het songfestival?

Tegen die tijd hopen we natuurlijk dat jij, de lezer al betoverd bent en onze conclusie niet meer nodig hebt. Zover is het nu nog niet. Ga zitten op je vliegende tapijt, pak die bezemsteel erbij, zet een kop thee of koffie of schenk een wijntje in... en installeer je op een plek waar je jouw gedachten de vrije loop kunt laten gaan. Zet je verbeelding aan en laat de verhalen over het songfestival verder hun werk doen.

Let's do this! Roodkapje, Klein Duimpje of Sneeuwwitje, onbevangen begonnen ze aan hun avontuur. En zo is dat ook voor ons. Of we een antwoord vinden op de vraag wat de magie van het Eurovisie Songfestival precies is, laten we nog even open. Deze vogels vliegen uit. Eindbestemming: en ze leefden nog lang en gelukkig.

2

HOE DIT VERHAAL BEGON

Molitva, kao zar na mojim usnama je,

Marija Serifovic - Servië 2007

Nog voor 'er was eens': Elk sprookje begint ergens. Dan zijn er al prinsen, prinsessen, kastelen en tovenaars. Dat is ook zo voor het Eurovisie Songfestival. Voordat er ook maar een liedje was gezongen op het songfestival van 1956 - het allereerste festival in het Zwitserse Lugano - moeten er al dingen gedaan, gezegd, gebeurd zijn die ertoe leidden dat het plan voor een festival met Europese liedjes zo halverwege de jaren vijftig van de vorige eeuw, niet werd afgedaan als een idioot idee.

Nog voor 'er was eens': elk verhaal heeft een voorgeschiedenis. Laat ik met mijn verhaal beginnen. "Netherlands 12 points". Hemel en aarde bewogen eindelijk ook weer voor Nederland toen Edsilia Rombley in de schaduw van de overwinning van de veelbesproken transgender-diva Dana International in 1998 toch nog een knappe vierde plaats behaalde. Eindelijk voelde ik niet de deceptie van de dertiende plaats of lager, maar liep Nederland voorop tijdens de puntentelling. Juichend zat ik op de bank. Dat gevoel was er weer toen Anouk eindelijk voor een finaleplaats zorgde in 2013. In 2014, behaalde Nederland zowaar een tweede plaats. Het was alsof er een wonder gebeurde. Dat was het gevoel dat ik had toen de eerste twaalf punten voor Nederland met The

Common Linnets binnenkwamen. Ook dit keer - net als bij Edsilia - stonden we met ons lied in de schaduw van een optreden waarin de scheiding der seksen ernstig werd gerelativeerd, en het lelijke eendje een mooie zwaan bleek te zijn. In 1998 won Dana International, Conchita won in 2014, en Nederland werd tweede. Eindelijk, e-i-n-d-el-ij-k wonnen we dan in 2019. *Ooohohoho, Ooohohohoo, All I know, all I know-hoho, loving you is a losing game*. Vijfenvertig jaar had ik op dat moment gewacht. Die nacht sliep ik als een roos.

Mijn allereerste herinneringen aan het songfestival gaan terug naar 1975. Ik was toen vijf jaar oud. Nederland won. Eerlijk gezegd vond ik dat volstrekt vanzelfsprekend. Mijn begrip van wat er precies gebeurde op televisie reikte niet zo ver, laat staan dat ik een reëel besef had van andere landen. In mijn perceptie waren alle talen afgeleid van het Nederlands. Natuurlijk won Nederland een songfestival. Wie zou er anders moeten winnen? In mijn kindertijd was de aarde plat, begon achter Amsterdam de oceaan en was Nederland het glorieuze begin en einde van alles en iedereen. Dat Nederland het songfestival won, paste helemaal in dit plaatje.

Gelukkig kwam het verstand met de jaren. De burcht van het prille begin met mijzelf als centrum van heel Europa hield geen stand. Nederland won het songfestival niet meer. Ik moest hierop wachten tot net voor mijn vijftigste verjaardag. Dat kroonjaar werd bekroond met een Eurovisie overwinning.

Ik volgde al die jaren het festival op de voet, ook al riskeerde ik daarmee vervreemding van de medemens die het maar een achterhaald evenement vond. Ik zag het anders. Dankzij het songfestival leerde ik de klanken van de talen van Europa kennen. Ik ontdekte dat het songfestival niet alleen liedjes

opleverde waar ik eindeloos naar kon luisteren. Er waren ook verhalen mee gemoeid. Herinneringen zoals die van mijn moeder. Zij vertelde dat bij haar in de jaren vijftig, op kost-school bij de nonnen maar één tv was. Kijken mocht niet. Je moest op tijd naar bed. Maar je kon wel het raam openzetten. Dan hoorde je het geluid van het tv-toestel van de nonnen die wel naar het songfestival keken en die het raam open hadden laten staan.

In mijn jeugd - zonder internet - was het zoeken geblazen naar informatie over de nationale voorrondes in andere landen. Hoe landen tot een keuze kwamen, welke liedjes eraan kwamen, en wie mee ging doen voor de verschillende landen. De meeste informatie kreeg ik pas op de avond zelf, tijdens het songfestival. Dan ging er een enorme vuurpijl af. Het commentaar over de liedjes, de artiesten, de landen, de liedjes zelf in alle talen, het songfestival was een heilige avond. Magisch vond ik het. Elk jaar weer.

In 2007 ging een langgekoesterde wens in vervulling. Mijn echtgenoot had als verjaardagscadeau kaartjes geregeld voor de finale van het Eurovisie Songfestival in Helsinki. Daar zag ik een andere kant van het festival. Ik was me daar nooit zo bewust van geweest. Ik heb nog nooit zoveel mensen uit zoveel landen bij elkaar gezien die zo vrolijk met elkaar omgingen. Hoewel iedereen voor winst voor de eigen nationale inzending ging, was er in Helsinki geen sprake van rellen of agressie. Hoewel ook hier net als bij een EK voetbal de gezichten van de supporters geverfd waren in de kleuren van de eigen vlag was niemand op oorlogspad. "Komt omdat er zoveel homo's zijn," zei ik tegen mijn man. "Die gaan niet vechten. Met een gehavend lichaam kun je niet op stap en scoor je geen date. We heupwiegen liever op de muziek van ABBA dan dat we gaan matten".

Servië won in 2007. Ik was erbij. Europa omarmde die avond in Helsinki voor het eerst sinds jaren het getergde en tergende Servië. Marija Serifovic zong die avond 'Molitva' wat gebed betekent. Ze zong: "Gebed, als een vuur staat het op mijn lippen". Toen Servië de beslissende twaalf punten ontving, prevelde ik in gedachten: "Amen". Dat Nederland - voor een tweede keer met Edsilia Rombley - de finale niet had gehaald dat jaar, deerde me even niet. Ik was er voor het eerst zelf bij geweest.

Het songfestival is voor mij meer dan een oppervlakkig liedjesfestijn. Toch lukt het me niet goed om dat over het voetlicht te brengen. Zeker in mijn branche - kerk en levensbeschouwing - kijken mensen erop neer. Het is culturele patat, wegwerp muziek, melodieuze oppervlakkigheid maar ik word er elk jaar weer door betoverd. Zat ik vroeger met een cassetterecorder voor de televisie, en maakte ik vooraf armzalige opnames van de preview van de liedjes die de Belgische televisie elk jaar verzorgde, nu kan ik online zo'n beetje elke nationale finale in Europa volgen. Op sommige weekenden in de aanloop naar het festival, is mijn computer een verkeerstoren waar ik tegelijkertijd meerdere nationale selecties volg. De finale zelf is inmiddels geen verrassing meer zoals het vroeger was waarbij elk liedje een openbaring was. Ik volg online de repetities, lees blogs en kijk de vlogs op YouTube waarin fans hun kijk op de liedjes delen.

In 2010 ging ik het experiment aan. Wat zou er gebeuren als 'Ding-a-Dong', 'Ringdingeding' of 'Boom bang-a-bang' de psalmen en gezangen zouden vervangen? Het idee ontstond bij de NCRV op NPO Radio 1 tijdens het nachtelijke radioprogramma Casa Luna, waar ik voor het eerst kennis maakte met Hijlco Span, die net zo'n grote liefhebber bleek te zijn als ik. Om eerlijk te zijn, hij was in dit geval de heilige. Ik was op

bedevaart daar in Hilversum, want Hijlco had al jarenlang live de festivals meegemaakt en verslag gedaan voor de radio. Daar kon mijn eenmalige gang naar het Eurovisie Songfestival in Helsinki niet tegenop. Die nacht was het begin van onze vriendschap, waarin het songfestival een belangrijke rol speelde. We gingen onder meer samen naar het Eurovisie Songfestival in Düsseldorf en bezochten de laatste nationale selectie met de 3J's daarvoor in Hilversum. In 2019 keken we samen naar het songfestival bij mij thuis en zagen we dat Nederland won. Al liep het moment suprême wat anders. Tien seconden voor de laatste punten doorkwamen, ging de tv ineens op de slaapstand. Het beeld werd zwart. We renden de keuken in en op een klein oud tv-toestel waren we samen getuige van de winst voor Nederland.

“Zingen is dubbel bidden,” zei ik tien jaar eerder bij Hijlco in de uitzending van Casa Luna. Als we dat festival eens kerkelijk zouden inlijsten, dan zou er als gunstig teken voorafgaand aan de heilige avond een wolk van gebed opstijgen voor vrede, vrijheid en vriendschap tussen landen. Bidden voor wat meer succes voor Nederland kon in die periode ook geen kwaad. Het waren de donkere middeleeuwen voor Nederland in die jaren op het songfestival. We bleven maar hangen in de halve finale. Met Sieneke en ‘Shalalie’ als Nederlandse inzending was een extra gebedje voor succes beslist geen luxe, leek me.

Aldus geschiedde. In Amsterdam organiseerden we de allereerste songfestival-kerkdienst. In het format van een kerkdienst gingen we op zoek naar een songfestivallied dat dienst kon doen als kyrie, of als gloria. Lenny Kuhr zong ‘De troubadour’ nog een keer en de Belgische Liliane Saint-Pierre zong haar lied uit 1987 ‘Soldiers of love’. Ook al was ons gebed onvoldoende om Sieneke in de finale te krijgen, de

dienst was een succes en de kerkgangers waren enthousiast. Al vernam ik achteraf ook dat sommige medechristenen het een afgrijselijk initiatief vonden, een kerk onwaardig. De gedachte was dat het songfestival mensen afleidt van waar het in het leven echt om gaat. Maar wat als dat niet zo is? Wat als het sprookje ons juist op de been houdt? Wat als het songfestival geen culturele *einzelgänger* is, maar ingebed is in bredere culturele en maatschappelijke ontwikkelingen?

Christiane Berkvens-Stevelinck, predikant en Emeritus Hoogleraar Europese cultuur aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, hield tijdens die allereerste songfestival-kerkdienst een pleidooi voor de liedjes van het festival. Haar verhaal was een eye-opener voor mij. Het hielp mij te zien hoezeer het songfestival deel uitmaakt van de Europese geschiedenis. Het Eurovisie Songfestival heeft een lange voorgeschiedenis. Er ging heel wat Europese muziek vooraf aan “er was eens een songfestival”.

“De Europese muziekcultuur heeft oude papieren,” vertelde zij en vervolgde: “Dat gaat zo’n slordige veertien eeuwen terug, in de zesde eeuw. Het repertoire dat in de kerk werd gezongen was toen heel divers. Prachtige liederen, maar eigenlijk een ratjetoe. Daar wilde paus Gregorius de eerste een einde aan maken. Voortaan kwam er één repertoire in aanmerking, één bepaalde manier van zingen. We kennen het als *Gregoriaans*. Een schitterende muziekstijl, in het Latijn gezongen, die je in hoge sferen kan brengen. Maar er waren Europese regio’s die zich daar niet aan hielden: Noord-Italië, Spanje, Frankrijk. Daar zong men zó anders dat twee eeuwen later, Keizer Karel de Grote een nieuwe poging tot Europese muzikale éénwording maakte. Maar ook deze poging lukte niet helemaal. Nog acht eeuwen later, in de zestiende eeuw, werd een standaard-Gregoriaans opgelegd.

De hele wereld moest op die éne manier zingen. Deze éénwording duurde tot halverwege de twintigste eeuw, tot de afschaffing van het Latijn in de katholieke liturgie. Elk land mocht nu zingen in zijn eigen taal. Men was bevrijd van het standaard. Er kwamen in de kerk nieuwe componisten, nieuwe genres, nieuwe liederen. Zo zeer dat nu, aan het begin van de éénnentwintigste eeuw, restauratieve tendensen de kop weer opsteken in de katholieke kerk. Muzikale diversiteit - het ratjetoe van de zesde eeuw - zou de waarde van de kerkmuziek aantasten. De ontwikkeling van het Gregoriaans en die van het Eurovisie Songfestival vertonen parallellen. Maakt men een muzikale keuze voor eenheid of voor pluri-formiteit, voor de plaatselijke talen of voor de nieuwe lingua franca, het Engels, voor traditie of voor vernieuwing, voor schoonheid of voor belachelijkheid? Het Eurovisie Songfestival is trouwens op deze punten een uitstekende cultuurbarometer van de laatste halve eeuw", aldus Christiane Berkvens-Stevelinck, die tot mijn verdriet overleed in 2017.

Dankzij dit verhaal ging ik anders kijken naar het songfestival. Het werd me steeds duidelijker hoe bijzonder het eigenlijk is dat je met een hele grote groep mensen luistert en kijkt naar dezelfde muziek. Het lijkt vanzelfsprekend, maar toch gingen hier ook allerlei ontwikkelingen aan vooraf.

Wat droeg nog meer bij aan het ontstaan van een Europese muziekcultuur? Daarvoor moeten we wat verder terug in de tijd dan je op het eerste gezicht zou verwachten. Heel lang was alleen de kerkelijke cultuur gedeeld erfgoed in Europa. Daarnaast vond er via de koninklijke hoven en universiteiten uitwisseling plaats. De publieke volkscultuur was vooral lokaal georiënteerd. Dit veranderde door de komst van het spoor. Dankzij de komst van treinen in de negentiende eeuw, werd het mogelijk voor kunstenaars en musici zich door

Europa te verplaatsen. Ook het publiek hoefde niet meer op bedevaart om elders een muziekstuk te horen. Vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw zouden ook koren en theatergezelschappen gebruik maken van het spoor. Hele voorstellingen konden ineens gemakkelijk vervoerd worden. Dankzij de trein ontstond er een internationale markt voor schilderijen, boeken en bladmuziek bestemd voor een breed publiek. Het was het begin van een Europese publiekscultuur. Een internationale culturele elite bestond in Europa al sinds de renaissance. Geloof, kerk, literatuur werden via de universiteiten en de hoven gedeeld, maar in de negentiende eeuw ging de publiekscultuur ook de grens over. Spoor en de trein markeerden zo niet alleen het begin van het moderne reizen voor iedereen maar droegen zo ook bij aan grensoverschrijdende cultuuroverdracht. Liedjes konden ineens vrij bewegen door heel Europa.

Dit gold ook voor de burgerij, het zogenaamde brede publiek. Cultuur vormde de grote attractie als men op reis ging. Dit betrof lokale voorstellingen maar er ontstonden ook nieuwe evenementen die de lokale grenzen overstegen. Wat dat betreft is het Eurovisie Songfestival een nakomertje. De wereldtentoonstelling die vanaf 1851 werd georganiseerd zou je kunnen zien als het oudere broertje van het Eurovisie Songfestival. Tijdens deze tentoonstellingen konden landen een beeld geven van hun ontwikkelingen op technologisch, maar ook op cultureel gebied. Evengoed kun je ook de moderne Olympische Spelen - voor het eerst weer georganiseerd in 1896 in Athene - typeren als het oudere sportieve zusje van het Eurovisie Songfestival.

Natuurlijk is het Eurovisie Songfestival ook schatplichtig aan de techniek die het mogelijk maakt om muziek te versterken, op te nemen, uit te zenden en bij te lichten. Elke editie is een

weerspiegeling van wat technologisch mogelijk is om het volk te prikkelen en overprikkelen. Ook hier begint het sprookje in de negentiende eeuw. De uitvinding van de grammofoon zorgde ervoor dat je zelfs zonder een lange reis te maken, naar muziek van elders kon luisteren. Uitvoerende musici konden nog meer een glansrol krijgen. Voor het grote publiek was eeuwenlang samenzang het kenmerk van muziek voor iedereen. Iedereen had bekende melodieën paraat en teksten die men zong op deze melodieën varieerden. Volkse wijzen konden soms een kerkelijk karakter krijgen, maar het omgekeerde kwam ook voor. De kerstliederen zijn hiervan het beste voorbeeld.

Er zijn ook politieke ontwikkelingen die voorafgingen aan het songfestival. Het congres van Wenen in 1815 is in zekere zin het oerbegin van het festival. Nadat Napoleon is verslagen, komen Europese politieke leiders bij elkaar om op landkaart de grenzen van Europa opnieuw vast te leggen. In de slipstream hiervan ontstaat de eerste organisatie van landen in Europa die samenwerking zoeken: de centrale commissie voor de navigatie op de Rijn. Deze samenwerking baande de weg voor andere internationale Europese organisaties. Het was zo niet bedoeld, maar in dit opzicht was 'Waterloo' van ABBA in 1974 een prachtige lofzang op dit omdenken in Europa aan het begin van de negentiende eeuw: "Waterloo, promised to love you for evermore"... we gaan voortaan samenwerken. Het congres van Wenen was in figuurlijke zin het eerste Europese concert.

Wie onder de motorkap van het festival kijkt hoe de leidingen lopen, ontkomt tenslotte niet aan de economische component. Of we willen of niet, het songfestival is ook een kapitalistisch feestje. Er wordt geld verdiend. Het festival is ook marktwerking in de cultuur. Weer is het de negentiende eeuw

waar het verdienmodel voor muziek zoals wij dit nu kennen gestalte krijgt. Dankzij de techniek, het reizen, de mogelijkheid om gemeenschappelijke events te organiseren, moest cultuur het ook hebben van kaartverkoop en kijkcijfers. Hierdoor nam enerzijds de verscheidenheid aan voorstellingen af, maar het aantal bezoekers en de opbrengsten namen toe. Een mooi voorbeeld is het aanbod van opera's in de negentiende eeuw. In de laatste decennia van de negentiende eeuw konden bezoekers aan operahuizen overal ter wereld nagenoeg dezelfde voorstellingen bezoeken.

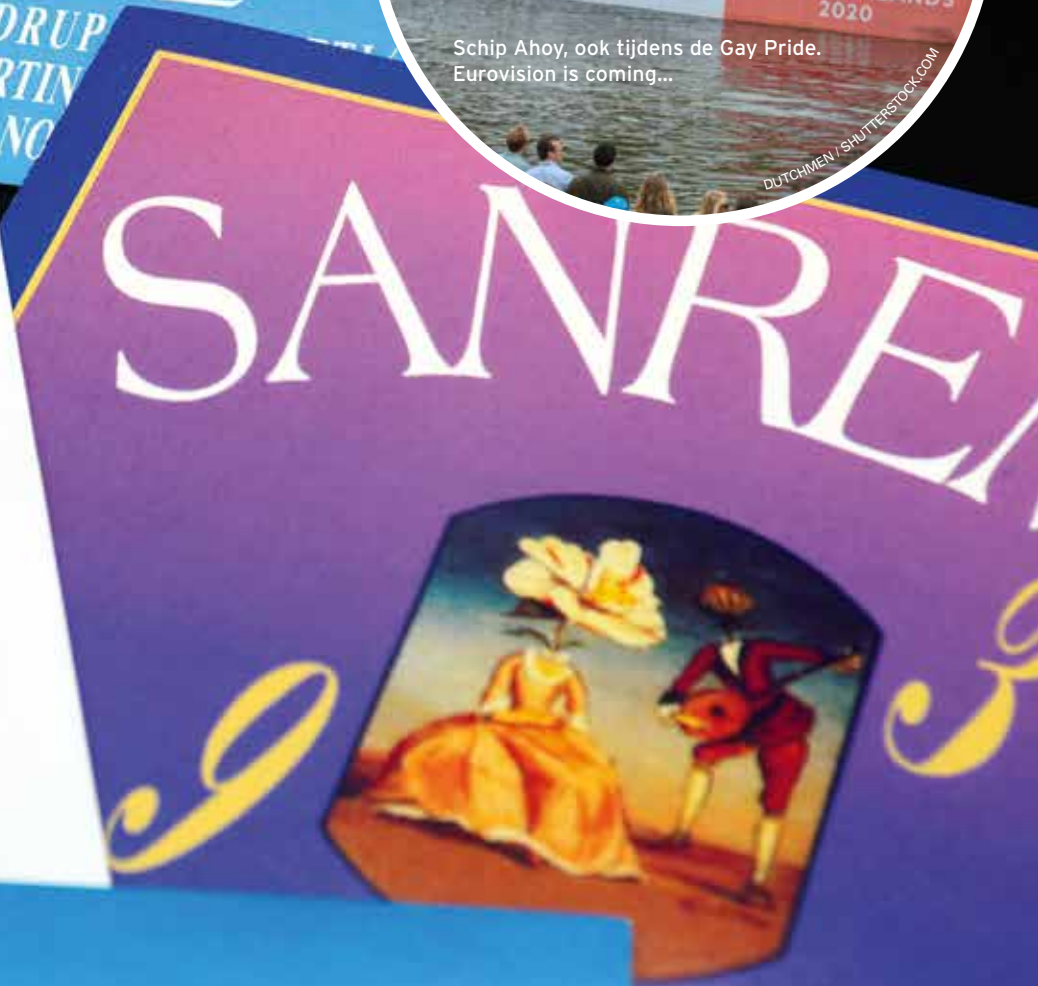
Het Eurovisie Songfestival heeft die dubbelheid ook in zich. Het is enerzijds pluriform en divers. Anderzijds is er ook sprake van uniformering. Men kijkt de kunst bij elkaar af, want de winst - letterlijk en figuurlijk - staat op het spel. Er is beslist een patroon te ontdekken, dat wat wint in het ene jaar keert het daaropvolgende jaar terug. Na de winst van ABBA in 1974 zetten de groepen Teach In en Brotherhood of Man de trend nog even voort.

Eén trend werd wel snel doorbroken in die allereerste songfestival jaren. Hoewel het songfestival schatplichtig is aan de opkomst van de trein, is de trein al lang niet meer het favoriete vervoersmiddel om het festival te bereiken. De eerste Nederlandse deelnemers Jetty Paerl en Corry Brokken kwamen in 1956 met de trein naar Lugano. Het vliegtuig heeft inmiddels gewonnen.

De televisie wint terrein in de vijftiger jaren, en in heel Europa ontstaan initiatieven om van radioluisteraars televisiekijkers te maken. Zo organiseert de Italiaanse televisie in 1951 een festival voor het Italiaanse lied in San Remo.

Schip Ahoy, ook tijdens de Gay Pride. Eurovision is coming...

ROTTERDAM

Sprookjesachtig was de act van Australië in 2019. Operazangeres Kate Miller had weinig last van de zwaartekracht, en zong zwevend haar lied 'Zero gravity'.

EUPA-IMAGES / SHUTTERSTOCK.COM

LEIGHTFIELD STUDIOS / SHUTTERSTOCK.COM

Het kan allemaal op het songfestival. Nathan Trent uit Oostenrijk zat op de maan, en zong 'Running on air'.

Netta uit Israël reikt de trofee uit aan Duncan Laurence

EUPA-IMAGES / SHUTTERSTOCK.COM

EUPA-IMAGES / SHUTTERSTOCK.COM

Na 44 jaar eindigt de avond in 2019 met het winnende lied 'Arcade' uit Nederland

This is to music first!

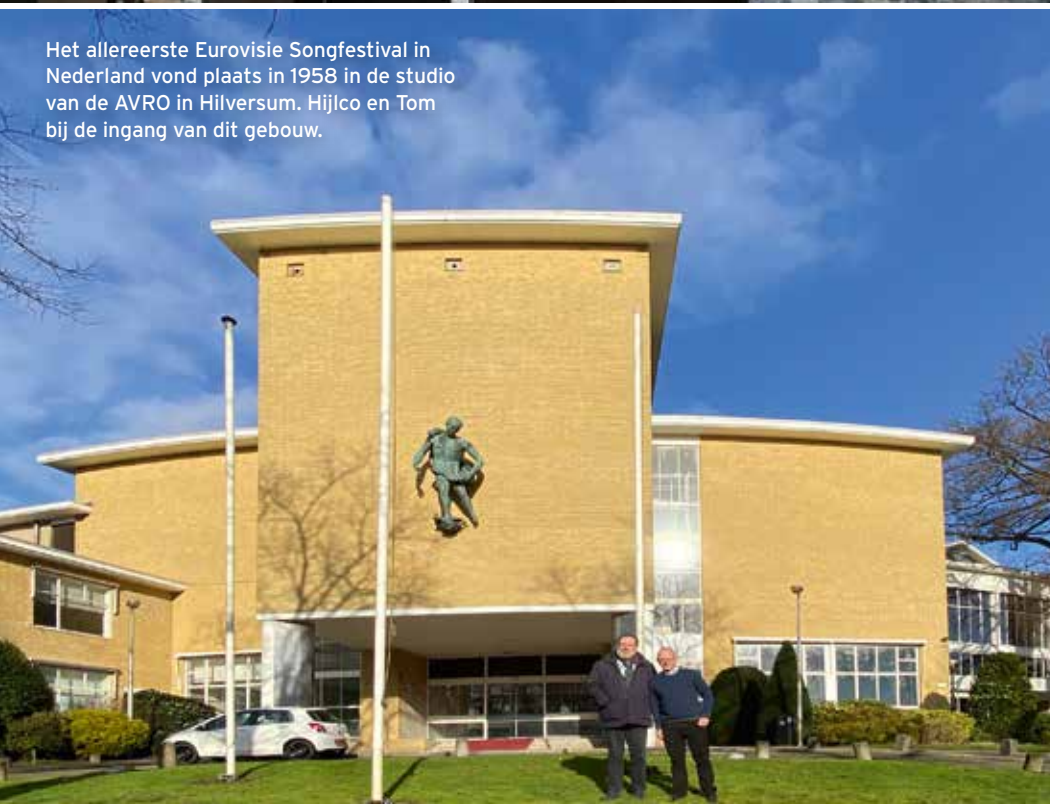
In 2007 was Tom erbij in Helsinki.

Bloemen van Hijlco in 2020 voor Johnny Logan. Om het goed te maken dat Hijlco in 1980 op het overwinningsboeket was gaan zitten.

Het allereerste Eurovisie Songfestival in Nederland vond plaats in 1958 in de studio van de AVRO in Hilversum. Hijlco en Tom bij de ingang van dit gebouw.

9

DUBLIN 1981-1988

Laissez briller le soleil,
Reynaert - België 1988

1981

De beste cherry buns van Europa verkopen ze bij Bewleys aan Grafton Street. De high tea is nergens lekkerder dan in het Merrion Hotel aan Merrion Square. En als de zon doorbreekt is het telkens een klein wonder. Vertel mij niets over Dublin. Sinds ik in 1980 voor het eerst naar het songfestival ging won Ierland zes keer. Dus ging ik zes keer naar Ierland, drie keer met dank aan één en dezelfde man: Johnny Logan. Eén keer naar het dorpje Millstreet, niet ver van Killarney, en vijf keer naar Dublin. In 1981, 1988, 1994, 1995 en voor het laatst in 1997.

Toen Johnny Logan in Den Haag als winnaar nog één keer 'What's another year' zong, maalde het al door mijn hoofd. Van dit sprookje had ik nog lang geen genoeg. Volgend jaar wilde ik weer van de partij zijn. Maar ja, Ierland. Twee zeeën verwijderd en woekerend met vlieg angst leek het ettelijke bruggen te ver. Het later in 1980 behaalde rijbewijs zou uitkomst bieden, net zoals het ongekenke vertrouwen van mijn moeder die mij haar felrode DAF - met pienter pookje - wel wilde uitlenen. Ze zal doodsangsten hebben uitgestaan, maar zelf stapte ik als nieuwbakken automobilist zelfverzekerd

achter het stuur. Naast mijn schoolvriendin, Barbara, die het avontuur ook wel eens wilde meemaken. Drie maanden een rijbewijs en links rijden door Engeland en Wales alsof het niets is. Je zou het niemand aanraden, maar wij deden het. Toegegeven, bij het verlaten van de één of andere hoteloprit bevonden wij ons 's morgens per abuis nog wel eens op de rechter weghelft, maar tot veel grotere problemen dan toeterende tegenliggers leidde dat niet.

Zo kwamen we na een reis van twee dagen en een gemiste veerboot vroeg in de ochtend aan in Holyhead, vlakbij Dublin. Onze bestemming: het Tara Tower Hotel, mooi gelegen aan Dublin Bay en niet ver van de Royal Dublin Society, het beurscomplex waar het festival gehouden werd. Mét eigen parkeergelegenheid en met parkeerwachters die heel geduldig de vrije plaatsen aanduiden. Dat ik meteen bij aankomst per ongeluk niet achteruit reed, maar toch nog even een stukje vooruit - beginner hè - , leidde bijna tot een gevoelige teenblessure bij één van hen, maar het mocht de pret niet drukken. Sterker nog: elke dag zwaaide deze robuuste Ier allervrolijkst als hij ons in het vizier kreeg.

Een songfestival in het buitenland bleek weer een heel andere dimensie te hebben. Niet alleen leer je een stad kennen waar je anders misschien nooit zou zijn geweest, ver weg van huis is het alsof je in een totaal eigen wereld stapt, een ware songfestival-bubbel die al het andere buitensluit. Het meest extreme voorbeeld daarvan is het wel het festival in het Noorse Bergen in 1986. Terwijl in Tsjernobyl een kerncentrale ontplofte, hielden wij ons als festivalgangers bezig het de blote voeten van Frizzle Sizzle, de ware leeftijd van Sandra Kim en het festivaldebuut van IJsland. Radioactieve straling, geen spinazie eten? Het drong eenmaal thuis pas tot me door.

Iedere bubbel heeft voor mij zijn eigen hoofdrolspelers. In 1981 in Dublin was dat bijvoorbeeld vriendin Barbara; door haar verbaasde ogen en dankzij haar droge humor keek ik anders naar het festival en drong er voor het eerst iets van relative-ring en zelfspot binnen in mijn festivalbeleving. Zo was er de avond van de openingsreceptie op Dublin Castle. We werden daar ontvangen door de Ierse minister van Transport en Communicatie en wie de hapjes en drankjes wilde bereiken moest eerst de rij in om de excellentie een hand te geven. Barbara en ik delibereerden hoe we ons het best zouden kunnen voorstellen. Journalisten van 'Hospital Radio Utrecht'. Dat waren we uiteindelijk. Hoewel, journalisten... Ik hoopte dat te worden, Barbara had ambities als antropologe. Maar wat zou de minister daarvan denken? We waren er nog niet uit toen we ineens aan de beurt waren. Lafhartig schoof ik Barbara naar voren die onze tweemans delegatie zoals afgesproken voorstelde. Ook na bijna veertig jaar is dat een moment, dat op verjaardagsfeestjes door haar nog wel eens met een smalende knipoog wordt aangehaald. Ook ons vertrek uit Dublin Castle staat in mijn geheugen gegrift. Het was de tijd dat je gewoon met je eigen auto - in ons geval die tweedehands DAF dus - naar de openingsreceptie van het Eurovisie Songfestival kon komen. Parkeren deed je op de binnenplaats, waarna je met alle égards werd ontvangen op het kasteel. Bij vertrek wéér die égards: een politieman liep met je mee, gebaarde je bij poort te wachten, zette het verkeer stil op één van de drukste verkeersaders van de stad en hup, daar ging de delegatie van Hospital Radio Utrecht in de DAF op weg naar het hotel. Tekenend voor de kleinschalige charme en relatieve onschuld van een festival dat nog niet was uitgegroeid tot het ware mediaspektakel dat het anno 2020 is.

Andere hoofdrolspelers dat jaar waren uiteraard de leden van de winnende Britse band Bucks Fizz. De act die bij hun

'Making your mind up' hoorde werd iconisch en ook na 1981 zouden er nog regelmatig kledingstukken worden afgevoerd tijdens optredens. De rokjes van de dames van Bucks Fizz zetten de toon, 'Making your mind up' werd een grote Europese hit en Bucks Fizz ging relatief gezien een mooie carrière tegemoet met opvolgers als 'My Camera Never Lies' en 'The Land of Make Believe'.

Nederland werd vertegenwoordigd door zangeres Linda Williams. Haar wel heel Nederlandse 'Het is een wonder' paste voor veel mensen eerder bij 'Op losse groeven' dan bij het Eurovisie Songfestival. Toch wist ze vriend en vijand te verrassen door respectabel negende te worden, niet in de laatste plaats omdat ze bewees gewoon een heel goede zangeres te zijn. Duidelijk niet blij met het lied was dirigent Rogier van Otterloo. Hij kweet zich professioneel van zijn taak, maar gaf ook in een gesprek met ondergetekende te kennen niet erg onder de indruk te zijn van 'Het is een wonder'. Een gesprek in de lobby van Hotel Burlington in Dublin, dat me nog goed voor de geest staat. Een muzikale grootheid als Van Otterloo die uitgebreid de tijd neemt voor een lang gesprek met iemand die graag die journalist wil zijn, maar nog nergens staat. Het ontroert me nog steeds en wat is het jammer dat ik hem nooit heb kunnen vertellen hoe belangrijk zo'n gesprek is geweest in het najagen van mijn eigen sprookje: radiojournalist worden.

En dan was er nog Marty Brem. Een charmante jongeling die me het jaar daarvoor al was opgevallen als lid van de Oostenrijkse groep Blue Danube. Hun 'Du bist Musik' was in wezen niet meer dan een opsomming van een reeks grote klassieke componisten, maar had een aangename, meezingbare melodie en werd met enthousiasme gebracht. In 1980 was 'Du bist Musik' dan ook één van mijn favorieten.

Het was dan ook een aangename verrassing Marty Brem in Dublin alweer terug te zien. Ongeveer van dezelfde leeftijd hadden we een klik. We kwamen elkaar in de bubbel regelmatig tegen en besloten zelfs om samen de dis te delen in - alweer- het Burlington Hotel. Dineren met een songfestivalster. Beetje onwennig, een gesprek dat pas later wat gaat vlotten, maar toch: zou het mooier worden? Jammer trouwens dat zijn prachtige liedje 'Wenn du da bist' om zeep werd geholpen door een merkwaardige choreografie waarbij de achtergrondzangeres in badpak tot overmaat van ramp om navolgbare redenen een American Football Helm droeg. Een mooi lichaam mag - schaars gekleed - gezien worden. Die trend was in ieder geval ook gezet. Music first...was Oostenrijk daar in 1981 al van doordrongen, had het lied zeker meer waardering gekregen dan de schamele 20 punten die het nu kreeg.

Inhoudelijk triomfeerde de liefde in al haar mooie en minder mooie verschijningsvormen, van 'Het is een wonder' tot 'Io senza te'. Het is te danken aan de Franse inzending 'Humanahum' dat de kijker binnen de Eurovisie Bubbel ook weer even aan het denken werd gezet over iets anders. Een lied als dankbare voedingsbodem voor 'Ein bisschen Frieden', dat het jaar erop zou zegevieren. Jean Gabilou zingt over een oude man die in het jaar 3000 op een ver sterrenstelsel een groep kinderen toespreekt. Gezeten op dorre grond, wijst hij op een glanzende bol in de verte die ooit vol van leven was, vol van water, bomen, vogels en vruchten. Maar nu, vertelt hij, is er geen leven meer op die bol. Want de mensen die er leefden bedachten de oorlog...een doemscenario te midden van de rondvliegende rokjes van Bucks Fizz. Dát kan alleen maar in de wondere wereld van het Eurovisie Songfestival. 'Humanahum' zou uiteindelijk derde worden.

1988

In 1988 is het opnieuw Johnny Logan die maakt dat mijn bestemming Dublin is. Het jaar ervoor kreeg Logan in Brussel het schier onmogelijke voor elkaar: als eerste (en tot nu toe enige) artiest won hij met 'Hold me now' voor de tweede keer het songfestival. Onlangs nog vertelde hij me in mijn radioprogramma 'Volgspot' dat die tweede overwinning voor hem veel belangrijker was dan zijn winst in Den Haag. 'What's another year' werd weliswaar een grote internationale hit, maar luidde ook een periode in van grote financiële problemen. Nauwelijks droog achter de oren (Logan was eertijds 24) ging hij in zee met foute managers en dito raadgevers, waardoor hij nauwelijks iets verdiende aan zijn succes. Nieuwe hits bleven bovendien uit, waardoor hij bang werd als traditionele Eurovisie-eendagsvlieg de geschiedenis in te gaan. In Brussel stond dus veel op het spel voor Logan. Kijk nog eens naar de reprise van het winnende 'Hold me now' en je voelt de spanning, de emotie en de ontlading. Een loodzware periode wordt afgesloten daar op dat podium en tegelijkertijd levert hij het bewijs meer te zijn dan dat ene liedje.

Als ik na zeven jaar weer door Dublin loop - en als eerste bij Bewleys zo'n goddelijke cherry bun haal - is er veel veranderd. Dit keer geen ommelandse reis met een tweedehands DAF door de bergen en dalen van Engeland en Wales. Nee, dit keer ben ik -durfal! - gewoon aan boord van een vliegtuig van Aer Lingus gestapt. Bovendien is mijn eigen sprookje, werken bij de radio, waarheid geworden. Sinds 1983 werk ik als programmamaker bij de NCRV-radio, waar met name ook mijn eindredacteur Govert van Brakel me veel kansen biedt om me te ontwikkelen. Sterker nog: mijn door hem aanvaardbaar met enige bevreemding gadeslagen songfestival-virus

krijgt ook hem in de greep en ik weet hem te overtuigen dat we écht een programma moeten maken vanuit Dublin. Zo strijken we vier man sterk - ook Sjors Fröhlich en Hans van Raaij zijn van de partij- neer in het Jury's Hotel in de Ierse hoofdstad. Hoogtepunt van ons verblijf moet een middagshow worden, live vanuit de Royal Dublin Society. Om het idee nog enigszins cultureel te verpakken moet het een programma worden waarbij ook andere aspecten van Ierland aan bod komen. Zo hebben we bijvoorbeeld tekenaar Marten Toonder uitgenodigd, die op dat moment in Ierland woont. Dat hij juist in deze laatste week van april nét even in Nederland vertoeft, ontdekken we pas op het allerlaatste moment, zodat onze collega's aan het thuisfront een studio in Hilversum voor hem moeten regelen. De beroemde tekenaar ís onze gast, alleen niet in onze geïmproviseerde studio in Dublin, maar via een lijnverbinding met Hilversum. We zeggen het er voor onze luisteraars maar niet bij...

Ook in 1988 is het Eurovisie Songfestival nog relatief klein en onschuldig. Het kost geen enkele moeite om de deelnemers te spreken, ook niet achter de schermen en vlakbij hun kleedkamers. Zo ontsnapt ook de latere winnares Céline Dion niet aan onze aandacht. We vinden haar op een bankje in de gang, verlegen weggedoken achter een grote, streng ogende man, die later René Angélil bleek te zijn, de manager en latere echtgenoot van de Canadese zangeres. Niets wijst er nog op dat we hier met een wereldster in wording te maken hebben. Naast ons zit een spichtig, verlegen meisje, dat in haar antwoorden nauwelijks verder komt dan "oui" en "non". Pas als we haar tijdens de repetities 'Ne partez pas sans moi' horen zingen valt het kwartje: dat spichtige meisje heeft een stem met orkaankracht twaalf, waarmee ze namens Zwitserland uiteindelijk Europa dan ook omver weet te blazen. De Zwitsers zijn door het dolle heen. Het is na

'Refrain' in 1956 nog maar de tweede keer dat Zwitserland wint. Later die avond wordt in Dions hotel dan ook een klein feestje georganiseerd, waarbij het ook geen enkele moeite kost binnen te komen. Collega Hans van Raaij en ik kussen de winnares en later verschijnen er in de kranten foto's waarop te zien is hoe Hans naast Céline Dion uitbundig met een papieren Zwitsers vlaggetje staat te zwaaien. Het zijn scènes waar je soms nog even aan moet denken als diva Dion haar zoveelste triomf viert in Las Vegas.

Waar in 1981 het Franse 'Humanahum' de euforie van het festival relativeert, is die rol in 1988 weggelegd voor het Noorse liedje 'For vår jord'. Een liedje waardoor het festival lichtgroen kleurt, zoals het dat in 1971 ook al deed toen Katja Ebstein namens Duitsland 'Diese Welt' zong. Op een tekst van Anita Skorgan (die in 1977, 1979, 1982 en 1983 zelf op het podium stond namens Noorwegen) zingt Karoline Krüger eigenlijk over... Gretha Thunberg! "Niemand weet wie ze is, niemand durft dichtbij te komen als ze daar staat (...) met grote ogen alsof ze recht door je heen kijkt", zingt Krüger, die vervolgt met "Ze zeggen dat ze gek is". Dan volgt het refrein: "Zij is een kind van de aarde, zij heeft de sleutels van de bergen in handen, zij weet wat de wereld waard is". Om dan bij de ware hartenkreet van het lied én dit meisje uit te komen: "Pas goed op Moeder Aarde". Zou dit nummer in 2020 gezongen worden, zou de inspiratiebron meteen duidelijk zijn. In 1988 is het een haast magische vooruitwijzing... een profetie. Volgens de Belgische zanger Reynaert in dat jaar was de zaak allang verloren. In 'Laissez briller le soleil' vraagt hij zich in diepe wanhoop af wat we moeten doen met de aarde als er alleen nog maar stenen over zijn. Zijn lied kwam te vroeg. Zoveel radeloosheid kon Europa nog niet aan. Het lied kreeg in totaal vijf punten...van de burens; niet van Nederland maar van Frankrijk.

HET RADICALE SONGFESTIVAL GELOOF

Hallelujah, la'olam,
Milk and Honey - Israël 1979

Waarschijnlijk realiseren weinig mensen zich dat het Eurovisie Songfestival jaarlijks begint met een religieuze melodie. De openingstone van het songfestival is namelijk de prelude van het 'Te Deum Laudamus'. Dat betekent "wij prijzen U, oh God". Deze melodie is afkomstig van Marc Antoine Charpentier, die leefde van 1643 tot 1704. Hij componeerde twee opera's, muziek voor toneel en veel kerkmuziek. De melodie van het *Te Deum* was bedoeld als tune voor alle gemeenschappelijke uitzendingen die de EBU vanaf haar oprichting verzorgde. Het werd uiteindelijk vooral bekend als de herkenningmelodie voor het Eurovisie Songfestival. Marc Antoine Charpentier zou waarschijnlijk schrikken als hij erachter kwam dat dit vrome loflied de opmaat is geworden van een avondje amusement. Mijn ervaring is sowieso dat de meeste mensen vreemd opkijken als ik hen vertel dat het songfestival begint met een kerkmelodie. Toch glijdt dit weetje ook weer gemakkelijk van hen af.

Is er om mij heen vaak veel gemopper over het té politieke karakter van het songfestival en de invloed daarvan op de einduitslag. Ik hoor geen klachten over de religieuze kanten van het songfestival. Dat is ook niet heel raar. Is het ingewikkeld om politiek buiten de deur te houden. Met geloof lijkt